

hænge. Således er det vigtigt, at området ikke fastlåses, men at der gives gode muligheder for at udvikle en virksomhed, som er i god overensstemmelse med samfundets hastige forandring samt deltagerens ønsker og behov.

Derfor må der ske en gradvis udvikling af de allerede eksisterende tilbud, ligesom der må gennemføres forsøg med nye former. I den forbindelse må der gives lokale kræfter mulighed for at prøve nye ideer, hvis realisering måske ikke er mulig inden for de nuværende love.

Forsøgs- og udviklingsarbejdet kan på denne måde bidrage til at vise nye veje. Ligeledes indhøstes erfaringer, der kan danne grundlag for en virkelighedsnær opbygning af ny lovgivning, der i endnu højere grad, end det er tilfældet i dag, i sig rummer frihed til improvisation og forandring. Ny lovgivning må imidlertid afvente resultaterne af forsøgs- og udviklingsarbejdet, der bør fremmes på alle områder af voksenundervisningen og folkeoplysningen. Til at bistå det lokale forsøgs- og udviklingsarbejde oprettes et forsknings- og udviklingscenter for voksenundervisningen og folkeoplysningen. Centeret får tillige til opgave at samle erfaringerne på landsplan og bedrive egne undersøgelser på området.

Ad pkt. 9

Det har hidtil været voksenundervisningens og folkeoplysningens uvurderlige styrke, at underviserne som regel har været rekrutteret fra vidt forskellige erhverv og samfundsgrupper og som følge heraf ofte har haft en baggrund i praktisk arbejde. At mange forskellige veje kan føre til beskæftigelse som voksenunderviser og folkeoplyser, giver også fremover et godt udgangspunkt for en dynamisk udvikling af området. Ligeledes fremmes den nødvendige samtale i undervisningen ved, at underviserne har førstehåndskendskab til det miljø og den

hverdag, hvorfra deltagerne kommer.

Ved ansættelse af undervisere bør der lægges vægt på de reelle faglige og pædagogiske færdigheder fremfor den formelle kompetence. Ligeledes bør der ved lønfastsættelse ikke ske forskelsbehandling, som alene er begrundet i, *hvor* underviseren har hentet sin kompetence. Det vil eksempelvis sige, at underviseren med den utraditionelle baggrund ikke bør forfordes lønmæssigt sammenlignet med kolleger, der har traditionel og formel kompetence.

Vigtigt er det også, at der findes frodige miljøer for voksenundervisernes og folkeoplysernes udvikling. Et led heri er deres aktive deltagelse i forsøgs- og udviklingsarbejde, som derved kan udgøre et vigtigt led i efteruddannelsen.

Ad pkt. 10

Voksne erhverver sig mange nye kundskaber og erfaringer uden for de traditionelle uddannelsesveje, både i arbejdet og i fritiden. En stor del af den viden, voksne sidder inde med, er således opbygget uden for undervisningslokalerne.

Ofte godskrives denne »livsballast« imidlertid ikke tilstrækkeligt, hverken ved ansættelse eller ved deltagelse i undervisning.

Som det ovenfor er beskrevet for underviserne i voksenundervisningen og folkeoplysningen, bør det imidlertid også gælde i samfundet som helhed, at de reelle kvalifikationer bør tælle mere.

Princippet bør således i videre omfang søges lagt til grund i forbindelse med optagelsen til uddannelser samt ved besættelse af offentlige stillinger. Indledningsvis bør det gennem et udvalgsarbejde undersøges, hvorledes de nødvendige godskrivnings- og dokumentationsordninger kan etableres. Meriteringsmulighederne for deltagere i folkeuniversitetets undervisning må overvejes ved samme lejlighed.